

AVAJAISET 2.9.2026

Kun palasin kesälomalta kampukselle havaitsin päärakennuksella poikkeuksellisen paljon vierailijoita – ja myös meitä yliopistolaisia – ottamassa valokuvia kampuksesta ja rakennuksista. Meitäkin, jotka olemme täällä olleet jo vuosia, jopa vuosikymmeniä.

Unesco-maailmanperintökohdestatuksen jälkeen Aallon rakennukset näyttävät ehkä vielä piirun verran paremmilta. Meillä kaikilla on ripaus ylpeyttä kampuksestamme – mikä on täysin sallittua.

Maailmanperintökohdestatuksen merkitys on suuri ja potentiaali valtava. On meistä itsestämme kiinni, kuinka hyvin onnistumme tämän potentiaalin hyödyntämään.

Ajallinen ympyrä sulkeutui, kun Jyväskylän yliopistoa 1800-luvun puolivälissä ideoineen Wolmar Schildtin nimikkolukio muutti – ainakin hetkeksi – tänne Seminaarinmäelle.

Toivotan Proximaan väistöön siirtyneet Schildtin lukion opettajat ja oppilaat tervetulleeksi Aalto-kampukselle.

Toisin kuin joissain mielipidekirjoituksissa väitetään, on yliopisto-opetus Suomessa huippuluokkaa ja tutkimuksemme kansainvälisesti korkeatasoista.

Näistä todisteena ovat Jyväskylän yliopiston hyvä opiskelijapalaute ja menestyminen kansainvälisessä tutkimusrahoituksessa.

Tutkimuksen osalta kesänkin aikana saatiin jälleen erinomaisia onnistumisia. Lämpimät onnittelut kaikille rahoitusta saaneille.

Myös eurooppalainen Forthem-yliopistoallianssimme sai kesällä myönteisen jatkorahoituspäätöksen. Hakemus tehtiin Jyväskylän yliopiston johdolla ja me myös olemme koordinaatiovastuussa allianssista seuraavina vuosina.

Jyväskylän yliopisto on edelleen haluttu hakukohde. Meille haki kevään toisessa yhteishaussa lähes 20 000 hakijaa. Opiskelupaikkoja oli jaossa kolmisen tuhatta.

Tänä lukuvuonna koulutustarjonnassamme on useita uusia avauksia, jotka houkuttelivat hyvin opiskelijoita.

Näin vaikkapa kielten SARAVE-kokonaisuus sekä DI-koulutuksemme laajeneminen matemaattis-luonnontieteelliseen tiedekuntaan.

Koulutus kuuluu kaikille: siksi maahanmuuttajataustaisten korkeakoulutukseen pääsyä on vahvistettava.

Jyväskylän yliopisto on tässäkin tienraivaaja, kun tänä syksynä alkavat Suomen ensimmäiset S2-

taustaisille suunnatut kokonaisuudet luokanopettajien, varhaiskasvatuksen ja sosiaalityön koulutuksissa.

Kun seuraa muualla maassa käytävää keskustelua, ei voi kuin todeta, että käynnistimme Jyväskylän korkeakoulukonsernin juuri oikeaan aikaan ja juuri oikealla tavalla.

Rakennamme konsernia yhdessä Jamkin kanssa tavoitteellisesti ja rohkeasti, avoimesti ja toisiamme arvostaen.

Alkavan lukuvuoden aikana teemme keskeisimmät koulutusta, tki-toimintaa, palveluita, digijärjestelmiä, johtamista sekä koko yliopistoyhteisöä koskevat linjaukset, joita on valmisteltu hyvässä yhteistyössä Jamkin kanssa.

Viimeinkin, voisi joku sanoa – nyt jo, sanoo toinen.

Emme ole halunneet hätäillä konsernin rakentamisessa, vaan teemme työtä harkiten ja pitkäjänteisesti, mutta rohkeasti uudistaen.

Konserni ei tule valmiiksi tämän lukuvuoden aikana – eikä seuraavienkaan. Työ on kauas tulevaisuuteen katsovaa.

Tärkein tavoitteemme on pitää yliopisto ja ammattikorkeakoulu kilpailukykyisinä ja vetovoimaisina myös tulevana vuosikymmeninä.

Korkeakoulujen omistajuuden keskittäminen vahvistaa myös Jyväskylän kaupungin ja sen ympäristön elinvoimaa. Tällä on ilmeisiä yhtymäkohtia sekä kaupungissa rakenteilla olevan Jyväskylän mallin että maakunnallisten kehittämistarpeiden kanssa.

Jyväskylän yliopisto on kuitenkin kaupunkia ja maakuntaa laajempi, kansallinen ja kansainvälinen toimija. Kautta historiamme pääosa opiskelijoistamme on tullut oman maakuntamme ulkopuolelta.

Tiede ei tunne sen enempää kuntien, maakuntien kuin maidenkaan välisiä rajoja.

Olemme myös tulevaisuudessa kansainvälisesti vetovoimainen tiedeyliopisto.

Viimeaikaisessa julkisessa keskustelussa on voimistunut avoin tiedevihamielisyys ja tieteen vapautta on haastettu. Yliopistotutkimuksen arvostelu näyttää olevan poliittisesti kannattavaa.

Kommenttipalstoilla ja somekeskusteluissa tieteen fundamentteja haastetaan mututuntumalta.

Olemmeko palaneet Galileo Galilein aikaan?

Meidän on joka päivä muistutettava Galileon tavoin, että se pyörii sittenkin!

Että tieto perustuu tieteeseen ja koulutukseen, ei uskomuksiin.

Kovissa puheissa meitä yritetään myös hajottaa leireihin, ”hyviin ja huonoihin” aloihin niin yliopistojen välillä kuin sisälläkin.

Tällaisiin kahtiajakoihin me emme Jyväskylän yliopistossa lähde mukaan.

Toki on syytä myös itsetutkiskeluun. Olemmeko viestineet riittävän selkeästi, mitä me täällä tiedeyliopistossa teemme?

Yliopistoihin kohdistuvat ulkoiset paineet tulevat olemaan kovia alkavan lukuvuoden aikana.

Geopoliittisilla kriiseillä on suoria vaikutuksia kansainväliseen koulutus- ja tutkimusyhteistyöhömmä sekä opiskelijoiden ja tutkijoiden mahdollisuuksiin saapua Jyväskylään ulkomailta.

Ensi keväänä Suomessa käydään eduskuntavaalit, ja niiden myötä muodostetaan uusi hallitus ja hallitusohjelma, jossa tehdään uusia korkeakoulu- ja tiedepoliittisia linjauksia.

Lisäksi alkavan lukuvuoden aikana yliopistojen rahoitusmallia uudistetaan.

Seuraavalla hallituskaudella tehtävät päätökset ratkaisevat pystyykö Suomi nostamaan koulutustasoa ja pitämään kiinni tutkimus- ja kehittämistoiminnan kasvutavoitteista.

”Opinteillä oppineita Suomessa on suuria”, runoili Jaakko Juteini 1800-luvun alussa ja jatkoi, kuinka ”Valistus on viritetty ja Järki hyvä herätetty”.

Suomessa on Juteinin ajoista alkaen ollut vahva usko sivistyksen ja koulutuksen voimaan.

Keskeinen idea on ollut se, ettei pienellä maalla ole varaa jättää kyvykkyyksiään kouluttamatta, sukupuoleen ja varallisuuteen katsomatta.

Toivon sydämeistäni, että me emme ole se sukupolvi, joka hajottaa tämän idean.

Tavoitehan ei ole muuttunut. Päin vastoin.

Suomen aiempiin talouden kulmakiviin eli raaka-aineisiin ja halpaan työvoimaan perustunut kilpailuetu on jo murentunut. Voimme maana menestyä ainoastaan panostamalla osaamiseen.

Näin menestymme sekä taloutena että kestävässä yhteiskuntana.

Tähän tarvitaan koulutusta, tähän tarvitaan uutta luovaa tutkimusta.

Tähän tarvitaan yliopistoa.

Keskustelu koulutuksen maksullisuudesta asettuu tähän kontekstiin.

Kyse ei ole siitä, onko maallamme varaa kouluttaa kansalaisensa korkeakouluissa vaan siitä, onko meillä varaa olla heitä kouluttamatta?

Me yliopistoissa tiedämme Suomen talouden haasteet – tietenkin, kun täällä taloutta tutkitaan. Emme vähättele pulmia ja kannamme kortemme kekoon tilanteen ratkaisemiseksi.

Viime viikkoina avoin indekseillä flirttailu on vahvistunut poliittisessa keskustelussa.

Jokseenkin varmasti keskustelu indekseistä jatkuu vilkkaana aina eduskuntavaaleihin ja hallitusohjelmaneuvoitteluihin saakka.

Indeksien idea on pitää valtion rahoitus eri toiminnoille inflaation tasolla. Jos indeksit leikataan kulut kasvavat, mutta rahoitus ei. Tämän seurauksena toimintaa joudutaan sopeuttamaan ja supistamaan.

Indeksien jäädytys on poliittisesti helpompi tapa säästää kuin suorat menoleikkaukset valtion menoihin – oli sitten kyseessä sosiaaliturva, eläkkeet, yliopistot tai vaikkapa hyvinvointialueet.

Indeksit jäädyttämällä poliittisen päättäjän ei tarvitse ottaa kantaa millaisiin konkreettisiin leikkauksiin jäädytys johtaa.

Me yliopistoilla ja muissa organisaatioissa joudumme tekemään ikävät päätökset.

Yliopistoindeksi on ollut voimassa vuodesta 2010 lähtien. Olemassaolonsa aikana se on jäädytetty viitenä vuotena viime vuosikymmenellä.

Näiden indeksileikkausten vuoksi yliopistojen perusrahoitus on lähes 400 miljoonaa euroa alemmalla tasolla kuin se olisi ilman leikkauksia.

Indeksijäädytyksistä huolimatta olemme kiikun kaakun selvinneet, ja jopa lisänneet merkittävästi tutkintomääriä.

Toimintaa on siis tehostettu aivan valtavasti. Todellisuudessa tämä tuottavuusloikka on toteutettu työn määrää lisäämällä.

Toiminnan tehostaminen ei ole enää mahdollista, varsinkin kun samaan aikaan vaaditaan merkittävää koulutustason nostoa.

Arvioitu indeksileikkauksen vaikutus koko yliopistokentälle tarkoittaisi noin 800 henkilötyövuoden tai yli 6 000:n opiskelupaikan vähentämistä Suomessa.

Nämä leikkaukset olisivat täysin ristiriidassa parlamentaarisen konsensuksen kanssa siitä, että koulutus- ja tutkimustavoitteita halutaan merkittävästi nostaa.

Indeksileikkaukset johtaisivat näin Suomen tulevan talouskasvun edellytysten rapautumiseen.

Yliopistojen indeksijäädytyksillä leikattaisiin siis Suomen tulevaisuutta.

Dear Audience,

University of Jyväskylä is by far the most international organization in Central Finland.

But that is not enough!

We are collaborating and competing in research and education in an international environment with more than 20 000 universities.

Even though the international university rankings are not the best measure to evaluate our quality or success, it is worth mentioning that we typically rank in the top 3% globally. This is an exceptional result knowing the limited resources we have.

But even that is not enough.

Competition for skilled students and staff as well as resources is intensifying. We have to be prepared for that. Formalizing our collaboration with JAMK university of applied sciences is one strategy to cope with this competition, the Forthem university alliance is another.

But in the end what matters the most, is the work we do. Namely, world class science and education, that brings new talents on our campus from around the world and Finland.

We are proud of our roots as the first entirely Finnish speaking higher education institution in the world. And Finnish language is still in the very heart of our activities.

But at the same time we are increasingly international. In practice that means more education and daily communication happens in English – and in other languages.

We have just opened our second international BA-program and the third one is following shortly.

I am especially proud of our new Finnish as a second language programs in early childhood education, in primary teacher education and in social work. The first ones of their kind in Finnish universities.

These programs are targeted to people with immigrant background in Finland.

Finland needs international talent more than ever due to the demographic development of our country. Universities are the sustainable gateway for international talent recruitment for Finland.

University of Jyväskylä is one of the most internationally attractive Finnish Universities. We rank third in the number of international exchange students, as well as in the number of international exchange scholars.

Meidän täällä, tässä salissa, pitää katsoa rohkeina tulevaisuuteen. Rakentaa osaamisen kautta yhteiskuntaa, joka pystyy vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin.

Tänä päivänä suomalaisessa keskustelussa korostuu turvallisuus, mutta kovin yksipuolisesta näkökulmasta. Koulutus ja tutkimus ovat keskeisiä osia Suomen kokonaisturvallisuutta ja sekä yhteiskunnan että talouden vahvistamista.

Suomesta on rakennettu määrätietoisesti yli 200 vuoden ajan sivistyksen Ateenaa. Nyt Ateena on ainakin retoriikan tasolla muuttumassa Spartaksi.

Ilman sivistystä, kieltä, kulttuuria, osaamista ja osaajia maamme ei ole puolustamisen arvoinen tai kykenevä itseään yhtenäisesti puolustamaan.

★★

Kaikessa ulkoisessa paineessa on kuitenkin muistettava mitä kaikkea hyvää teemme yliopistoissa joka päivä.

Ei yliopistojen vuoksi, vaan Suomen, yhteiskunnan ja ihmiskunnan hyväksi.

Kuten vanhan päärakennuksemme seinän friisitekstiin kirjoitettiin jo 150 vuotta sitten (1882) Cygnaeuksen seminaarin kasvatushanteiden ja opettajankoulutuksen hengessä: nuorison parasta tässä harrastetaan.

Julistan lukuvuoden 2026 – 2027 avatuksi.

I wish you a very successful academic year 2026–27.